International standard on assurance engagements (ISAE)

ISAE 3400

Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie

IAASB International Auditing and Assurance Standards Board

Over de IAASB

Dit document werd ontwikkeld en goedgekeurd door de *International Auditing and Assurance Standards Board*.

Deze IAASB ontwikkelt controle- en assurance-standaarden en leidraden voor gebruik door alle accountants onder een gedeeld proces voor het vaststellen van standaarden waarbij de *Public Interest Oversight Board* en de IAASB *Consultative Advisory Group* betrokken zijn. De *Public Interest Oversight Board* houdt toezicht op de activiteiten van de IAASB. De IAASB *Consultative Advisory Group* geeft inbreng op de ontwikkeling van standaarden en leidraden vanuit het openbaar belang.

De doelstelling van de IAASB is om het openbaar belang te dienen door het vaststellen van controle- en overige standaarden van hoge kwaliteit en door het faciliteren van de convergentie van internationale en nationale controle- en assurance-standaarden. Daarmee verhoogt zij de kwaliteit en consistentie van de praktijk in de hele wereld en versterkt zij het publieke vertrouwen in het wereldwijde accountantsberoep.

Copyright IFAC

Deze *International standard on assurance engagements* (ISAE) ISAE 3400 *Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie* ontwikkeld door de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) werd in oktober 2015 in de Engelse taal gepubliceerd door *International Federation of Accountants* (IFAC). Deze ISAE werd in 2024 vertaald in het Nederlands door het Belgisch Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) en werd verspreid met toestemming van IFAC. Het proces voor het vertalen van deze International standard on assurance engagements (ISAE) ISAE 3400 *Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie* is onderzocht door IFAC en de vertaling is uitgevoerd in overeenstemming met "*Policy Statement-Policy for Translating Publications of the International Federation of Accountants*". De goedgekeurde International standard on assurance engagements (ISAE) ISAE 3400 *Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie* is gepubliceerd door IFAC in de Engelse taal. IFAC aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de vertaling, noch voor handelingen die daaruit kunnen voortvloeien.

Tekst in de Engelse taal van de International standard on assurance engagements (ISAE) ISAE 3400 *Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie* ontwikkeld © 2022 van de *International Federation of Accountants* (IFAC). Alle rechten voorbehouden.

Tekst in de Nederlandse taal: International standard on assurance engagements (ISAE) ISAE 3400 *Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie* ontwikkeld © 2024 van de *International Federation of Accountants* (IFAC). Alle rechten voorbehouden.

Originele titel : ISAE 3400*, The examination of prospective financial information*

Originele bron: *Handbook of International Quality Management, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, 2023-2024 Edition Volume III* - ISBN number: 978-1-60815-573-6.

Neem contact op met permissions@ifac.org voor toestemming om dit document te reproduceren, op te slaan of door te geven, of voor ander soortgelijk gebruik van dit document.

INTERNATIONAL STANDARD ON ASSURANCE ENGAGEMENTS 3400

(Voorheen ISA 810)

ONDERZOEK VAN TOEKOMSTIGERICHTE FINANCIELE INFORMATIE

(Deze norm is effectief)

INHOUDSOPGAVE

	Paragraaf
Inleiding	1-7
De door de auditor verstrekte zekerheid inzake toekomstgerichte financiële informatie	5-8
Opdrachtaanvaarding	10-12
Kennis van de bedrijfsactiviteiten	13-15
Periode van de toekomstgerichte financiële informatie	16
Onderzoekswerkzaamheden	17-25
Presentatie en toelichting	26
Rapportering inzake een onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie	27-33

International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3400 (Herzien), "*Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie*", moet worden gelezen in samenhang met de *Preface to the International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements.*

Inleiding

1. Deze *International Standard on Assurance Engagements* (ISAE) heeft ten doel grondslagen vast te stellen en aanwijzingen te geven inzake opdrachten voor het onderzoeken van en het rapporteren over toekomstgerichte financiële informatie. Dit omvat mede de werkzaamheden met betrekking tot het onderzoeken van veronderstellingen op basis van best mogelijke schattingen of op basis van theoretische hypotheses. Deze ISAE heeft geen betrekking op het onderzoeken van toekomstgerichte financiële informatie die in algemeen beschrijvende termen is gesteld, zoals deze voorkomend in de discussie en analyse van het management in het jaarrapport van een entiteit, ofschoon veel van de hierna opgenomen procedures ook voor een dergelijk onderzoek van toepassing kunnen zijn.

2. **In een opdracht tot onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie dient de auditor voldoende en geschikte assurance-informatie te verkrijgen teneinde vast te stellen dat:**

   (a) **de aan de toekomstgerichte financiële informatie ten grondslag liggende, door het management gemaakte best mogelijke schattingen, niet onredelijk zijn en in geval van theoretische hypotheses deze aansluiten op het doel van de informatieverstrekking;**

   (b) **de toekomstgerichte financiële informatie op een adequate wijze is opgesteld op basis van de veronderstellingen;**

   (c) **de toekomstgerichte financiële informatie op een adequate wijze is weergegeven en alle veronderstellingen van materieel belang adequaat zijn toegelicht met inbegrip van een duidelijke vermelding of het best mogelijke schattingen of theoretische hypotheses betreft; en**

   (d) **de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld op consistente wijze met de historische financiële overzichten, met toepassing van gepaste verslaggevingsprincipes.**

3. Onder ‘toekomstgerichte financiële informatie’ wordt verstaan financiële informatie welke is gebaseerd op veronderstellingen omtrent toekomstige gebeurtenissen en mogelijke acties van een entiteit. Deze informatie is naar zijn aard uiterst subjectief waarbij het maken van afwegingen een belangrijke rol speelt. Toekomstgerichte financiële informatie kan bestaan uit prognoses, projecties of een combinatie van beide; bijvoorbeeld prognoses voor de termijn van een jaar, aangevuld met een projectie over 5 jaar.

4. Onder ‘prognose’ wordt verstaan de toekomstgerichte financiële informatie welke is gebaseerd op veronderstellingen omtrent toekomstige gebeurtenissen waarvan het management verwacht dat deze zullen plaatsvinden en de op grond daarvan te nemen acties, voor zover bekend op het moment dat de informatie wordt opgesteld (best mogelijke schattingen).

5. Onder ‘projectie’ wordt verstaan die toekomstgerichte financiële informatie welke is gebaseerd op:

   (a) theoretische hypotheses omtrent toekomstige gebeurtenissen en door het management te nemen acties, waarvan niet vaststaat dat ze daadwerkelijk zullen plaatsvinden, zoals in het geval van entiteiten die zich in een aanloopfase bevinden of overwegen een belangrijke wijziging in de aard van de bedrijfsactiviteiten aan te brengen; of

   (b) een combinatie van best mogelijke schattingen en theoretische hypotheses.

   Dergelijke informatie geeft op het moment dat de informatie wordt opgesteld de mogelijke gevolgen aan indien de gebeurtenissen en acties zouden plaatsvinden (hypothetisch scenario).

6. Toekomstgerichte financiële informatie kan voorkomen in de vorm van financiële overzichten of een of meer elementen van financiële overzichten. De informatie kan zijn opgesteld:

   (a) als een intern instrument voor het management, bijvoorbeeld bij de voorbereiding van een investeringsbeslissing;

   (b) voor verspreiding onder derden, bijvoorbeeld:

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*

- een emissieprospectus om mogelijke beleggers te informeren over toekomstverwachtingen;
- een jaarrapport gericht op het verstrekken van informatie aan aandeelhouders, regelgevende instanties en andere geïnteresseerden;
- een document ten behoeve van financierders dat bijvoorbeeld een overzicht van te verwachten kasstromen kan bevatten.

7. Het management is verantwoordelijk voor de optstelling en de presentatie van de toekomstgerichte financiële informatie, inclusief de beschrijving en toelichting van de daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen. De auditor kan worden gevraagd de toekomstgerichte financiële informatie te onderzoeken en daarover te rapporteren, teneinde de geloofwaardigheid ten aanzien van de informatie te vergroten, ongeacht de vraag of de toekomstgerichte financiële informatie bedoeld is voor gebruik door derden of voor intern gebruik.

De door de auditor verstrekte zekerheid inzake toekomstgerichte financiële informatie

8. Toekomstgerichte financiële informatie heeft betrekking op gebeurtenissen en acties die zich nog niet hebben voorgedaan en zich wellicht ook nooit zullen voordoen. Hoewel er wel assurance-informatie aanwezig kan zijn ter onderbouwing van de veronderstellingen, waarop de toekomstgerichte financiële informatie is gebaseerd, is dergelijke assurance-informatie in het algemeen eveneens toekomstgericht en derhalve speculatief van aard in tegenstelling tot de assurance-informatie die normaliter beschikbaar is voor de controle van historische financiële informatie. De auditor is daarom niet in staat een oordeel tot uitdrukking te brengen over de vraag of de uitkomsten zoals weergegeven in de toekomstgerichte financiële informatie daadwerkelijk behaald zullen worden.

9. Verder zal het voor de auditor moeilijk zijn om, gegeven de aard van de assurance-informatie die beschikbaar is, bij de beoordeling van de veronderstellingen waarop de toekomstgerichte financiële informatie is gebaseerd, zodanige zekerheid te verkrijgen dat een positief geformuleerd oordeel aangaande de veronderstellingen kan worden verstrekt dat de veronderstellingen geen afwijking van materieel belang bevatten. Dientengevolge verstrekt de auditor, indien hij in het kader van deze ISAE rapporteert over de redelijkheid van de door het management van de entiteit opgestelde veronderstellingen, in het algemeen slechts een beperkte mate van zekerheid. Het staat de auditor echter vrij om, indien hij naar zijn oordeel voldoende mate van onderbouwing heeft verkregen, een positief geformuleerd oordeel aangaande de veronderstellingen te verstrekken.

Opdrachtaanvaarding

10. De auditor zal, alvorens de opdracht tot onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie te aanvaarden, de volgende overwegingen betrekken:
    - het beoogde gebruik van de toekomstgerichte financiële informatie;
    - de vraag of de toekomstgerichte financiële informatie bedoeld is om algemeen of beperkt te worden verspreid;
    - de aard van de aan de toekomstgerichte financiële informatie ten grondslag liggende veronderstellingen, namelijk of het best mogelijke schattingen of theoretische hypotheses betreft;
    - de elementen, die in de toekomstgerichte financiële informatie opgenomen zullen worden; en
    - de periode waarop de toekomstgerichte financiële informatie betrekking heeft.

11. **De auditor dient de opdracht niet te aanvaarden, of dient de opdracht terug te geven, indien de veronderstellingen op voorhand niet realistisch zijn of indien hij van mening is dat de toekomstgerichte financiële informatie niet geschikt is voor het beoogde gebruik.**

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*

12. **De auditor en de opdrachtgever dienen overeenstemming te bereiken over de voorwaarden van de opdracht.** Het is zowel in het belang van de entiteit als van de auditor dat laatstgenoemde aan de opdrachtgever een opdrachtbevestiging stuurt, ter voorkoming van eventuele misverstanden omtrent inhoud en uitvoering van de opdracht. De opdrachtbevestiging bevat de punten die zijn opgenomen onder paragraaf 10 en stipuleert de verantwoordelijkheid van het management voor de veronderstellingen en voor het verstrekken aan de auditor van alle relevante informatie en basisgegevens die aan de veronderstellingen ten grondslag liggen.

Kennis van de bedrijfsactiviteiten

13. **De auditor dient voldoende kennis van de bedrijfsactiviteiten te verwerven teneinde in staat te zijn te beoordelen of rekening is gehouden met alle relevante veronderstellingen die voor het opstellen van de toekomstgerichte financiële informatie van belang zijn.** De auditor zal ook inzicht moeten verkrijgen in het proces van opstelling van de toekomstgerichte financiële informatie bij de entiteit, bijvoorbeeld door de volgende aspecten te beoordelen:

    - de interne beheersingsmaatregelen over de processen voor de opstelling van toekomstgerichte financiële infomatieverzorging en de deskundigheid en ervaring van de personen die belast zijn met de opstelling daarvan;
    - de aard van de documentatie die door de entiteit is vervaardigd ter onderbouwing van de managementsveronderstellingen;
    - de mate waarin gebruik is gemaakt van statistische en wiskundige technieken of computertoepassingen;
    - de methoden die zijn gebruikt voor de opstelling en toepassing van de veronderstellingen;
    - de nauwkeurigheid waarmee in voorgaande perioden toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld en de redenen van belangrijke afwijkingen die daarna zijn gebleken.

14. **De auditor dient te beoordelen in welke mate het steunen op de historische financiële informatie van de entiteit gerechtvaardigd is.** De auditor zal kennis van de historische financiële informatie van de entiteit moeten bezitten om te beoordelen of de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld conform de grondslagen die bij de historische financiële informatie worden gebruikt en om als maatstaf te dienen bij de beoordeling van de door het management van de entiteit gemaakte veronderstellingen. De auditor zal bijvoorbeeld nagaan of de historische financiële informatie is gecontroleerd of beoordeeld en of er bij de opstelling daarvan algemeen aanvaarde verslaggevingsprincipes zijn gebruikt.

15. Indien de bij de voorgaande historische financiële informatie verstrekte controleverklaring of het beoordelingsverslag anders dan niet aangepast van aard was, of indien de entiteit zich in een aanloopfase bevindt, houdt de auditor rekening met deze factoren en het effect daarvan op het onderzoek van de toekomstgerichte financiële informatie.

Periode van de toekomstgerichte financiële informatie

16. **De auditor dient de periode waarop de toekomstgerichte financiële informatie betrekking heeft te beoordelen.** Aangezien de veronderstellingen meer speculatief worden als de lengte van de gedekte periode toeneemt, zal in dat geval het vermogen van het management om betrouwbare best mogelijke schattingen te maken afnemen. De periode mag niet langer zijn dan de tijdsperiode waarvoor redelijkerwijze nog veronderstellingen kunnen worden geformuleerd. Het navolgende geeft een aantal factoren aan die voor de beoordeling door de auditor van de periode van de toekomstgerichte financiële informatie van belang zijn:

    - bedrijfscyclus. Bijvoorbeeld in geval van een belangrijk bouwproject zal de periode die nodig is om het project uit te voeren bepalend kunnen zijn voor de periode waarvoor toekomstgerichte financiële informatie wordt opgesteld;
    - de mate van betrouwbaarheid van de veronderstellingen. Als de entiteit bijvoorbeeld een nieuw product introduceert zal de periode waarop de toekomstgerichte financiële informatie

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*

betrekking heeft relatief kort kunnen zijn en in segmenten worden verdeeld, zoals weken en maanden. Anderzijds, als de enige activiteit van de entiteit is het verhuren van een activum gedurende een langere termijn, kan een relatief lange periode redelijk zijn;

- de behoefte van de gebruikers. Toekomstgerichte financiële informatie kan bijvoorbeeld worden opgesteld in verband met de aanvraag van een lening voor de periode die nodig is om voldoende middelen voor de terugbetaling te genereren. Anderzijds kan de informatie zijn opgesteld ten behoeve van toekomstige beleggers in nieuwe obligaties om de aanwending van de verkregen middelen in de daaropvolgende periode aan te geven.

Onderzoekswerkzaamheden

17. **Bij het bepalen van de aard, de timing en de omvang van de uit te voeren werkzaamheden, dient de auditor de volgende factoren in zijn overwegingen te betrekken:**

    (a) **de kans op afwijkingen van materieel belang;**

    (b) **de opgedane kennis bij eerdere opdrachten;**

    (c) **de bekwaamheid van het management in het opstellen van toekomstgerichte financiële informatie;**

    (d) **de mate waarin de toekomstgerichte financiële informatie beïnvloed is door subjectieve factoren van de kant van het management; en**

    (e) **het adequaat zijn en betrouwbaarheid van de onderliggende gegevens.**

18. De auditor beoordeelt de herkomst en de betrouwbaarheid van de assurance-informatie die ten grondslag ligt aan de best mogelijke schattingen van het management van de entiteit. Voldoende en geschikte assurance-informatie over de onderbouwing van dergelijke veronderstellingen kan worden ontleend aan interne en/of externe bronnen, met inbegrip van een beoordeling van de veronderstellingen in het licht van historische informatie. Tevens moet worden beoordeeld of de veronderstellingen zijn gebaseerd op plannen die passen binnen de mogelijkheden van de entiteit.

19. Indien theoretische hypotheses worden gebruikt beoordeelt de auditor of er rekening is gehouden met alle significante implicaties daarvan. Indien bijvoorbeeld wordt verwacht dat de omzet zal stijgen boven de huidige productiecapaciteit van de entiteit, moet in de toekomstgerichte financiële informatie ook aandacht worden besteed aan de noodzakelijke investering voor uitbreiding van de productiecapaciteit of de kosten van andere oplossingen om de beoogde verkopen te realiseren zoals bijvoorbeeld het uitbesteden van een deel van de productie.

20. Hoewel het niet beslist noodzakelijk is assurance-informatie te verkrijgen van de theoretische hypotheses zal de auditor wel vaststellen, dat deze passen binnen de doelstelling van de toekomstgerichte financiële informatie en er geen reden is om aan te nemen dat deze duidelijk onrealistisch zijn.

21. De auditor overtuigt zich ervan dat de toekomstgerichte financiële informatie op een adequate wijze op basis van de veronderstellingen van het management zijn opgesteld, bijvoorbeeld door het opnieuw uitvoeren van berekeningen en het beoordelen van de interne consistentie van de informatie. Hieronder wordt verstaan het vaststellen dat de voorgenomen acties van het management op elkaar aansluiten en dat de berekening van bedragen gebaseerd op gemeenschappelijke variabelen, zoals rentepercentages, op een consistente wijze is geschied.

22. De auditor richt zijn aandacht op de vraag in welke mate onderdelen die bijzonder gevoelig zijn voor variaties, een effect van materieel belang hebben op de uitkomsten van de toekomstgerichte financiële informatie. Dit zal de omvang van de door de auditor te verrichten werkzaamheden beïnvloeden. Eveneens heeft dit effect op de beoordeling door de auditor van de geschiktheid en het adequaat zijn van de toelichting bij de toekomstgerichte financiële informatie.

23. Als de auditor de opdracht heeft een of meer elementen van de toekomstgerichte financiële informatie te onderzoeken, bijvoorbeeld een afzonderlijk opgenomen deel van een financieel overzicht, is het van belang dat hij tevens de samenhang met het geheel beoordeelt.

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*

24. Voor zover in de toekomstgerichte financiële informatie gegevens zijn opgenomen die betrekking hebben op een verstreken deel van de lopende verslagperiode, beoordeelt de auditor in welke mate er ten aanzien van de historische informatie werkzaamheden moeten worden verricht. Deze werkzaamheden zullen variëren afhankelijk van de omstandigheden, bijvoorbeeld de mate waarin de periode waarop de toekomstgerichte financiële informatie betrekking heeft inmiddels al is verstreken.

25. **De auditor dient van het management een schriftelijke bevestiging te verkrijgen aangaande het beoogde gebruik van de toekomstgerichte financiële informatie, de volledigheid van de significante veronderstellingen van het management en het aanvaarden van de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de toekomstgerichte financiële informatie.**

Presentatie en toelichting

26. Bij het beoordelen van de presentatie van en de toelichting op de toekomstgerichte financiële informatie zal de auditor, in aanvulling op de specifieke wettelijke bepalingen, andere voorschriften en professionele regelgeving, moeten vaststellen dat:

    (a) De presentatie van de toekomstgerichte financiële informatie informatief en niet misleidend is;

    (b) de grondslagen voor financiële verslaggeving op een duidelijke wijze in de toelichting bij de toekomstgerichte financiële informatie zijn uiteengezet;

    (c) de veronderstellingen adequaat in de toelichting bij de toekomstgerichte financiële informatie zijn uiteengezet. Het moet duidelijk zijn of de veronderstellingen betrekking hebben op best mogelijke schattingen of op theoretische hypotheses. Als de veronderstellingen betrekking hebben op onderdelen die van materieel belang zijn en die in hoge mate onzeker zijn, is het vereist dat deze onzekerheid en de daaruit voortvloeiende onzekerheid ten aanzien van de uitkomsten op een adequate wijze zijn uiteengezet;

    (d) de datum vermeld is waarop de toekomstgerichte financiële informatie werd opgesteld. Het management moet bevestigen dat de veronderstellingen tot op die datum aanvaardbaar zijn, zelfs al zouden de onderliggende gegevens in een eerdere tijdsperiode zijn verzameld;

    (e) indien in de toekomstgerichte financiële informatie bepaalde uitkomsten zijn weergegeven in de vorm van een reeks, de onderbouwing daarvan duidelijk is aangegeven en die reeks niet op grond van bevooroordeelde of misleidende motieven is opgenomen; en

    (f) elke wijziging in de grondslagen voor financiële verslaggeving sedert de laatst uitgebrachte financiële overzichten zijn toegelicht, tezamen met de redenen voor de wijziging en het effect daarvan op de toekomstgerichte financiële informatie.

Rapportering inzake een onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie

27. **Het rapport inzake een onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie dient de volgende elementen te bevatten:**

    (a) **het opschrift;**

    (b) **de geadresseerde;**

    (c) **de identificatie van de toekomstgerichte financiële informatie;**

    (d) **een verwijzing naar deze ISAE en naar relevante nationale standaarden of toepassingen met betrekking tot het onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie;**

    (e) **een verklaring dat het management verantwoordelijk is voor de toekomstgerichte financiële informatie, met inbegrip van de veronderstellingen waarop deze is gebaseerd;**

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*

(f) **een vermelding van het doel van de toekomstgerichte financiële informatie en/of de beperkte verspreidingskring indien van toepassing;**

(g) **een negatief geformuleerde assurance mededeling met betrekking tot de vraag of de veronderstellingen een redelijke basis vormen voor de toekomstgerichte financiële informatie;**

(h) **een oordeel in welke mate de geschikte financiële informatie op een adequate wijze gebaseerd is op de als uitgangspunt gekozen veronderstellingen en de presentatie ervan in overeenstemming is met het relevant stelsel inzake financiële verslaggeving;**

(i) **een geschikt omschreven 'waarschuwing' omtrent de realiseerbaarheid van de in de toekomstgerichte financiële informatie opgenomen uitkomsten;**

(j) **de datum van het onderzoeksrapport, welke de datum van het voltooien van de werkzaamheden dient te zijn;**

(k) **het adres van de auditor; en**

(l) **de ondertekening.**

(m) Een **dergelijk rapport** bevat:

- een vermelding dat op grond van het onderzoek van de assurance-informatie van de veronderstellingen, de auditor niets is gebleken op grond waarvan hij zou moeten concluderen dat de veronderstellingen geen redelijke basis vormen voor de toekomstgerichte financiële informatie;
- een oordeel of de toekomstgerichte financiële informatie op een juiste wijze op basis van de veronderstellingen is opgesteld en de presentatie in overeenstemming is met het relevant stelsel inzake financiële verslaggeving;
- een vermelding dat:
  - de werkelijke uitkomsten naar alle waarschijnlijkheid zullen afwijken van de voorspelling, aangezien de veronderstelde gebeurtenissen zich veelal niet zullen voordoen zoals verwacht en de afwijking daarvan van materieel belang kan zijn. Als de toekomstgerichte financiële informatie is weergegeven in de vorm van een reeks zal worden vermeld dat er geen zekerheid bestaat dat de werkelijke uitkomsten daadwerkelijk binnen de aangegeven schaal zullen vallen; en
  - als het een projectie betreft, de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld voor (doel vermelden) en dat daarbij gebruik is gemaakt van een samenstel van veronderstellingen, inclusief theoretische hypotheses waarvan niet vaststaat dat deze daadwerkelijk zullen plaatsvinden. Derhalve worden de lezers erop gewezen dat de toekomstgerichte financiële informatie niet bruikbaar is voor een ander dan het aangegeven doel.

28. Hierna volgt een voorbeeld van een uittreksel uit een niet aangepast onderzoeksrapport omtrent een prognose:

> We hebben de prognose[1] onderzocht in overstemming met de *International Standard on Assurance Engagements* met betrekking tot het onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie. Het management is verantwoordelijk voor de prognose, met inbegrip van de veronderstellingen uiteengezet in Toelichting X waarop deze is gebaseerd.
>
> Op grond van het onderzoek van de assurance-informatie waarop de veronderstellingen zijn gebaseerd, is ons niets gebleken op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat deze

[1] Gelieve de naam van de entiteit en de periode van de prognose te vermelden en een passende identificatie te verstrekken, bijvoorbeeld door verwijzing naar paginanummers of door de individuele mededeling te identificeren.

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*

veronderstellingen geen redelijke basis vormen voor de prognose. Verder is, naar ons oordeel, de prognose op een adequate wijze opgesteld op basis van de veronderstellingen en de presentatie ervan in overeenstemming is met... [2]

De werkelijke uitkomsten zullen naar alle waarschijnlijkheid afwijken van de prognose, aangezien de veronderstelde gebeurtenissen zich veelal niet zullen voordoen zoals verwacht en de afwijking daarvan van materieel belang kan zijn.

29. Hierna volgt een voorbeeld van een uittreksel uit een niet aangepast onderzoeksrapport omtrent een projectie:

We hebben de projectie[3] onderzocht in overstemming met de *International Standard on Assurance Engagements* met betrekking tot het onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie. Het management is verantwoordelijk voor de projectie, met inbegrip van de veronderstellingen uiteengezet in Toelichting X waarop deze is gebaseerd.

Deze projectie is opgesteld voor (doel beschrijven). Indien de entiteit zich in een aanloopfase bevindt, is de projectie opgesteld volgens een samenstel van veronderstellingen, inclusief theoretische hypotheses waarvan niet vaststaat dat deze daadwerkelijk zullen plaatsvinden. Derhalve worden de lezers erop gewezen dat deze projectie niet geschikt is voor een ander dan het aangegeven doel.

Op grond van het onderzoek van de assurance-informatie die de veronderstellingen onderbouwt, is ons niets gebleken op grond waarvan wij zouden moeten concluderen dat deze veronderstellingen geen redelijke basis vormen voor de projectie. Verder is, naar ons oordeel, de projectie op een adequate wijze opgesteld op basis van de veronderstellingen en de presentatie ervan in overeenstemming is met ....[4]

Zelfs als de voorziene gebeurtenissen volgens de hierboven beschreven theoretische hypotheses zich voordoen, zullen de werkelijke uitkomsten naar alle waarschijnlijkheid afwijken van de projectie, aangezien de veronderstelde gebeurtenissen zich veelal niet zullen voordoen zoals verwacht en de afwijking daarvan van materieel belang kan zijn.

30. **Indien de auditor van mening is dat de presentatie en toelichting van de toekomstgerichte financiële informatie niet geschikt zijn, dient de auditor al naar gelang van de omstandigheden een onderzoeksrapport met beperking of een afkeurend onderzoeksrapport inzake de toekomstgerichte financiële informatie te verstrekken of de opdracht terug te geven.** Een voorbeeld daarvan kan zijn een onvoldoende toelichting over de invloed van wijzigingen in de veronderstellingen die van grote betekenis zijn voor de uitkomsten.

31. **Indien de auditor van mening is dat één of meer significante veronderstellingen géén redelijke basis vormen voor de toekomstgerichte financiële informatie op basis van de theoretische hypotheses of best mogelijke schattingen, dient de auditor een afkeurend onderzoeksrapport inzake de toekomstgerichte informatie te geven of de opdracht terug te geven.**

32. **Indien het onderzoek wordt beïnvloed door omstandigheden die het uitvoeren van één of meer door de auditor noodzakelijk geachte procedures onmogelijk maken, dient de auditor of de opdracht terug te geven of zich van een oordeel te onthouden en de beperking in de uitvoering van de opdracht te vermelden in het onderzoeksrapport.**

---

[2] Gelieve het relevante stelsel inzake financiële verslaggeving aan te geven.

[3] Gelieve de naam van de entiteit en de periode van de projectie te vermelden en een passende identificatie te verstrekken, bijvoorbeeld door verwijzing naar paginanummers of door de individuele mededelingen te identificeren.

[4] Zie voetnoot 2.

Originele bron: *Handbook of International Standards on Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements, Volume III, 2023-2024 Edition*